

باورها و رهبری در سیاست جهان

□ علی خواجه نایینی

دانشجوی دکتری سیاستگذاری عمومی دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

(تاریخ دریافت: ۹۱/۴/۷ - تاریخ تصویب: ۹۱/۷/۳)

چکیده:

کتاب « باورها و رهبری در سیاست جهان؛ روشها و کاربردهای تحلیل رمزگان عملیاتی»^۱ بوسیله گروهی از نویسندگان به رشته تحریر درآمده و مارک شایفر و استیفن واکر به ویرایش، جمع آوری و هدایت کلی کتاب پرداخته اند. نویسندگان در این کتاب به بررسی نقش باورهای بازیگران سیاسی دولتی و غیر دولتی در تصمیم گیریهای خارجی پرداخته و چگونگی و روند تأثیرات علی نظام باورها را در گرایشهای شناختی رهبران سیاسی مورد تحلیل قرار می دهند. ویژگی برجسته کتاب رویکرد روش شناسی آن است: آنجا که از روش تحلیل رمزگان عملیاتی و نظریه بازی ها برای تبیین نظام باورهای سیاستمداران مختلف و چگونگی تعاملات آنها از منظر قدرت استفاده می کند.

واژگان کلیدی:

نظام باورها، سیاست جهان، رهبری، بازی های ذهنی، تحلیل رمزگان عملیاتی.

* Email: naieni@ut.ac.ir

¹ Beliefs and leadership in world politics: methods and applications of operational code analysis, edited by Mark Schafer and Stephen G. Walker, first published in 2006 by Palgrave Macmillan.

مقدمه

نظریه‌های ساختاری روابط بین‌الملل بر تأثیر محدودکننده توزیع قدرت، شکل بندی نهادی، قواعد هنجاری و به طور خلاصه عوامل محیطی بر تصمیمات رهبران سیاسی تأکید دارند. در مقابل، نظریه های شناختی روابط بین‌الملل، نقش باورها را به عنوان سازوکارهای علی در نظر می‌گیرند که تصمیمات رهبران سیاسی را با تأثیر بر دریافت آن‌ها از واقعیت شکل می‌دهند. این سؤال همواره مطرح بوده است که آیا باورهای افراد به طور منفعلانه انعکاس دهنده واقعیت هستند یا به طور فعالانه تصمیمات رهبران سیاسی را مستقل از واقعیت‌های خارجی شکل می‌دهند؟

پس از پایان جنگ سرد، بسیاری از پژوهشگران بر مطالعه نظام باورهای رهبران سیاسی و تصمیم گیرندگان اصلی کشورها تأکید فراوان داشته‌اند. به دنبال بی نتیجه ماندن تلاش‌ها در خصوص تبیین و پیش بینی پایان تنش میان دو ابر قدرت، نیاز به گنجاندن تحلیل باورها و هنجارها در برنامه‌های پژوهشی از سوی نظریه پردازان روابط بین‌الملل بیشتر احساس شد. مارک شیفر و استیفن واکر در کتاب «باورها و رهبری در سیاست جهان؛ روشها و کاربردهای تحلیل رمزگان عملیاتی» به دنبال پاسخی به این نیاز و دغدغه هستند. بحث اصلی کتاب بر این گزاره شناختی مبتنی است که «باورها به عنوان بازنمایی ذهنی از واقعیت عمل کرده و در توضیح سیاست جهان اهمیت بسیار دارند».

نویسندگان در این کتاب بر این مطلب تمرکز دارند که " چگونه سیاستمداران و سیاستگذاران، تصمیمات خود را در سیاست خارجی که شامل ۴ سطح ارجحیت، استراتژی، تاکتیک و اقدام است؛ اتخاذ می‌کنند؟". آنها در پی تبیین این موضوع هستند که چگونه باورها به عنوان سازوکارهای علی عمل کرده و ضمن هدایت تصمیمات، دریافت‌های رهبران سیاسی از واقعیت را شکل داده و به گرایش‌های شناختی در آنها منجر می‌شود. این امر موجب می‌شود که اطلاعات جدید و در حال دریافت از محیط تغییر شکل یافته و در قالبی جدید ارائه شوند.

روش شناسی کتاب

عنوان کامل کتاب یعنی " باورها و رهبری در سیاست جهان؛ روشها و کاربردهای تحلیل رمزگان عملیاتی " نشان می‌دهد که نویسندگان تأکیدی ویژه بر روش مورد استفاده خود و غنا و پتانسیل بالای آن به عنوان رویکردی روانشناسانه در مطالعه پدیده های سیاسی چه در سطح فردی و چه در سطح سیستمی دارند. روش شناسی کتاب مبتنی بر تحلیل محتوا و روش‌های مدل‌سازی است که در این زمینه از تحلیل رمزگان عملیاتی (operational code analysis) بهره می‌گیرند که به صورت کمی انجام می‌شود. تحلیل رمزگان عملیاتی نخستین بار بوسیله

ناتن لیتس برای فهم ویژگی‌های بلشویک‌ها مورد استفاده قرار گرفت. بعدها الکساندر جرج رمزگان عملیاتی رهبران سیاسی را به عنوان نظام باورهای سیاسی و بستری برای تصمیم و اقدام مورد توجه قرار داد. در حالی که لیتس تنها دسته‌بندی اولیه از این روش ارائه کرد و به معنای بهتر، تنها صورتی کلی و خام برای فهم بلشویسم پیشنهاد داد، کار جرج این صورت-بندی اولیه را به روشی جدید و بالقوه قدرتمند برای تبیین حوزه‌هایی از سیاست خارجی تبدیل کرد.

به دلیل آن که این روش رویکردی کیفی و تحلیلی به سؤالات مورد نظر خویش دارد؛ از تکنیک افعال در نظام زمینه‌ای (Verbs In Context System) برای تحلیل محتوا و پاسخگویی کمی به سؤالات مربوط به کنش سیاسی بهره می‌گیرد. تکنیک افعال در نظام زمینه‌ای تمرکز خود را بر بیانات خصوصی یا عمومی، سخنرانی‌ها، نامه‌ها، یادداشت‌ها، مصاحبه‌ها و کنفرانس‌های مطبوعاتی فرد تصمیم‌گیرنده قرار داده و تحلیل و نقل قول‌های دیگران در مورد فرد را مورد استفاده قرار نمی‌دهد. تحلیل رمزگان عملیاتی از آغاز پیدایش خود از رویکردهای کیفی در سنجش داده‌ها بهره می‌برد ولی در دهه‌های اخیر استفاده از رویکردهای کمی نیز مورد توجه پژوهشگران مختلف قرار گرفته است. از جمله این رویکردهای کمی روش با فاصله (at-a-distance) است؛ به این معنی که ویژگی‌های روانشناسی بدون دسترسی مستقیم به افراد و با استنباط افعال شفاهی آن‌ها مورد سنجش کمی قرار می‌گیرد.

کمی‌سازی این روش به گستردگی بکارگیری آن در فهم سیاست خارجی به ویژه در دانشگاه‌های آمریکا و اخیراً در دیگر دانشگاه‌ها کمک کرده است. تحلیل رمزگان عملیاتی برای مطالعه روانشناسی سیاسی به مسأله «توزیع قدرت بین خود و دیگری» اشاره کرده و آن را به عنوان پدیده‌ای اجتماعی قلمداد می‌کند که نظام باورهای سیاسی در مورد خود و دیگری را شکل داده و چگونگی این تعاملات را از منظر قدرت مورد تفسیر قرار می‌دهد. این روش از شاخص‌هایی ۱۰ گانه استفاده می‌کند که تبیین‌کننده نحوه نگرش فرد نسبت به آن‌هاست. ۵ شاخص اول مربوط به باورهای فلسفی و ۵ شاخص دوم مربوط به باورهای ابزاری هستند. باورهای فلسفی نمایانگر نگرشهای فرد نسبت به جهان بیرون از خود و باورهای ابزاری تصویرگر نگرش‌های درونی فرد می‌باشند.

این شاخص‌ها عبارتند از :

۱	ماهیت جهان سیاسی: دوستانه، ترکیبی، خصمانه	۶	نوع راهبرد: همکاری، ترکیبی، منازعه
۲	تشخیص ارزش‌های اساسی : خوشبینی در برابر بدبینی	۷	نوع هدف اتخاذ شده
۳	قابلیت پیش بینی جهان سیاسی : کم تا زیاد	۸	ریسک پذیری : عدم پذیرش، پذیرش
۴	کنترل روی تحولات تاریخی : کم تا زیاد	۹	اهمیت زمان اقدام
۵	نقش شانس : کم تا زیاد	۱۰	استفاده از ابزارها : کم تا زیاد

در ادامه نویسندگان (در فصل دوم)، مسائل مربوط به چگونگی رمزدار کردن افعال و سنجش شاخصها را مورد بررسی قرار داده و بدین منظور مراحل ۵ گانه زیر را بیان می کنند:

۱- تعیین فعل و یا عبارت فعلی در اظهارات فرد

۲- رمزدار کردن افعال شامل : الف) شناسایی افعال متعدی

ب) تعیین ارزش مثبت یا منفی فعل ؛ بدین معنی که افعال

همکاری جویانه دارای ارزش مثبت و افعال خصمانه

از ارزش منفی برخوردار هستند. افعال

خستگی نیز مورد بررسی قرار نمی گیرند.

ج) تعیین اینکه زمان فعل مربوط به رویدادی در گذشته

است و یا اینکه در حال و آینده رخ می دهد.

د) ارائه دسته بندی از شدت افعال ؛ بدین نحو که افعال

دارای مضمون مجازات از ارزش (-۳)، تهدید (-۲)،

مخالفت (-۱)، حمایت (+۱)، پیمان بستن (+۲) و امتیاز

و پاداش از ارزش (+۳) برخوردار هستند. افعال گذشته

همیشه دارای ارزش +۳ یا -۳ می باشند.

۳- تعیین حوزه شمول فعل ؛ بدین معنی که فعل در مورد خود فرد است یا در مورد دیگری.

۴- تعیین موضوع فعل ؛ بدین معنی که در مورد چه مسئله ای اتفاق افتاده است؟

۵- جمع بندی نهایی افعال رمزگذاری شده

نویسندگان بر این اعتقاد هستند که تحلیل رمزگان عملیاتی به عنوان رویکردی روانشناسی و مبتنی بر عقلانیت محدود را می‌توان در مطالعه و تحلیل پدیده‌های سیاسی در سطوح فردی و یا سیستمی روابط بین‌الملل به کار برد. بر این اساس، نویسندگان کتاب در فصل‌های نهم، دهم و یازدهم از داده‌های تکنیک افعال در نظام زمینه‌ای به عنوان متغیرهای تبیینی در مدل‌های آماری استفاده می‌کنند و در فصل‌های پنجم و هشتم نیز این داده‌ها را به عنوان متغیر وابسته در نظر می‌گیرند.

در ادامه مارک شیفر و استیفن واکر در فصل‌های سوم، چهارم، ششم و هفتم با استفاده از تئوری بازی‌ها به عنوان روش مکمل، بهترین رویکرد و راهبرد فرد تصمیم‌گیر در مواجهه با تصمیم‌گیرنده مقابل را در قالب بازی‌های ذهنی دوجانبه ارزیابی کرده و در فصل‌های چندی از کتاب به ورطه آزمون می‌گذارند.

ساختار و محتوای کتاب

کتاب « باورها و رهبری در سیاست جهان » مشتمل بر ۶ بخش اصلی و ۱۲ فصل زیر مجموعه در ۲۸۸ صفحه به چاپ رسیده است. استیفن واکر و مارک شیفر در بخش نخست از فصل اول کتاب ضمن ارائه مباحث نظری در خصوص پیدایش تحلیل رمزگان عملیاتی و تحولات مربوط به آن، به بررسی بازی‌های ذهنی اسحاق رابین و شیمون پرس در دهه‌های ۱۹۷۰ و ۱۹۹۰ پرداخته و نشان می‌دهند که این دو در خصوص روند صلح، دارای رمزگان عملیاتی یکسان نیستند و در نتیجه راهبردهای متفاوت را در پیش می‌گیرند. نتایج نشان می‌دهد که شیمون پرس نسبت به اسحاق رابین راهبردی منازعه‌آمیزتر را اتخاذ کرده (شاخص ۶) و در خصوص توانایی خود در کنترل تحولات تاریخی کمتر مطمئن است (شاخص ۴)؛ ولی هر دو در خصوص پیش‌بینی توافق صلح فوری با اعراب بدبین هستند.

در بخش دوم، نویسندگان مسائل مربوط به روش‌شناسی تحقیق و کاربرد آن را در مطالعه باورها و تصمیمات سیاست خارجی با جزئیات بیشتری بررسی می‌کنند. بخش دوم کتاب تحت عنوان "روشها: تحلیل محتوا و مدل‌های رسمی" شامل فصل‌های دوم و سوم است. فصل دوم به طور عمده بر استفاده از تکنیک افعال در نظام زمینه‌ای برای تحلیل محتوای اطلاعات موجود به منظور بازیابی و طبقه‌بندی باورهای رهبران سیاسی تمرکز دارد. مارک شیفر و استیفن واکر در فصل دوم متذکر می‌شوند که جعبه سیاه تصمیم‌گیری شامل باورها و دیگر سازوکارهای سطوح فردی است که به آسانی قابل دسترس نیستند؛ بنابراین، برای فهم تصمیمات سیاست خارجی نیاز است که به درون جعبه سیاه تصمیم‌گیری ورود پیدا کرده و به شناخت این عناصر نزدیک‌تر شویم. یکی از اجزای مهم این فهم، افراد تصمیم‌گیرنده و

چگونگی نگرش آن‌هاست. در ادامه این فصل، مسائل مربوط به روش‌شناسی کتاب مطرح می‌شود که در قسمت قبل به آن اشاره شد.

فصل سوم نیز با استفاده از تئوری استنباط در خصوص ترجیحات (Theory of Inferences about Preferences)، طبقه‌بندی موضوعی از باورهای کلیدی رهبران سیاسی ارائه می‌کند. گریگوری ماریلت و استیفن واکر در این فصل، وقایع پس از جنگ اکتبر ۱۹۷۳ را به شکل بازی‌های ذهنی انور سادات و اسحاق رابین و با استفاده از شاخص‌های اول، دوم و ششم که پیشتر ذکر شد؛ تحلیل کرده و دسترسی به توافق، تسلط، تسلیم و یا بن بست را در این چارچوب مورد ملاحظه قرار می‌دهند. آنها نشان می‌دهند که تأکید بازی ذهنی انور سادات بر این است که مصر باید سیاست حفظ وضع موجود را انتخاب کند و پیش‌بینی می‌کند که طرف مقابل هم این سیاست را اتخاذ می‌کند.

از طرفی بازی ذهنی اسحاق رابین نشان‌دهنده آن است که باید سیاست حفظ وضع موجود را انتخاب کرده و پیش‌بینی می‌کند که مصر به سمت سیاست تغییر وضع موجود و انتخاب گزینه‌های جدید حرکت کند.

کاربرد در حوزه روابط رهبر - مشاوران

بخش چهارم کتاب تحت عنوان "کاربردها: حوزه روابط رهبر- مشاوران" متشکل از فصول چهارم و پنجم است. اسکات کریشلو در فصل چهارم به تحلیل اثر انطباق و سازگاری‌های ساختاری در حوزه‌های سیاستی و جغرافیایی متفاوت می‌پردازد. این امر با مقایسه اطلاعات مختلف و بررسی تأثیر باورهای نخست‌وزیر انگلیس مارگارت تاچر و مشاوران اصلی او (John Nott, Francis Pym, Geoffrey Howe, Nigel Lawson) بر سیاست خارجی انگلیس انجام می‌شود. نویسندگان تعاریف متفاوت اعضای ارشد کابینه تاچر از شرایط و تأثیر باورها را در همگرایی سیاستی کابینه مورد سنجش قرار می‌دهند. به این منظور ۳ رویداد جنگ فالكند در سال ۱۹۸۲، تحریم آفریقای جنوبی در سال ۱۹۸۶ و مباحث مربوط به همکاری‌های اقتصادی با اروپا به عنوان مطالعه موردی بررسی می‌شوند. نتیجه آن است که شکاف در درون دولت در مورد مسائل اصلی سیاست خارجی به تمایلات برخی از تصمیم‌گیران و مشاوران کابینه تاچر در دنبال کردن رویکردی منازعه‌آمیز مربوط می‌شود. در بسیاری از موارد؛ مشاوران تاچر ماهیت جهان‌سیاسی را خصمانه (شاخص ۱) می‌بینند، از بدبینی (شاخص ۲) و عدم پذیرش ریسک (شاخص ۸) در تصمیم‌گیریها برخوردار بوده و به استفاده زیاد از ابزارها (شاخص ۱۰) تمایل دارند.

سام رایسون در فصل پنجم به مطالعه کابینه جرج بوش می‌پردازد و باورهای مربوط به رمزگان عملیاتی رییس جمهور و مشاورانش در دپارتمان‌های مختلف را در مقطع قبل و بعد از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ مقایسه می‌کند. در ادامه اثرات یادگیری تجربی این حملات بر باورهای رییس جمهور و مشاوران اصلی‌اش ارزیابی می‌شود. یکی از یافته‌های این فصل آن است که باورهای بوش بعد از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ به طور چشمگیری تغییر کرده و رویکرد منازعه در مواضع وی غالب شده است. بنابراین، این فرضیه که بحران‌ها قادر به ایجاد تغییرات معنادار در سیستم باورهای فردی می‌شوند؛ پس از ارائه شواهد دیگر تایید می‌شود. در این میان نقش نظام باورهای مشاوران بوش نیز در این تغییر رویکرد مورد ملاحظه قرار می‌گیرد.

در مطالعه مربوط به کابینه تاجر باورها به عنوان متغیر مستقل عمل کرده و تفاوت در سیاستگذاری‌ها را توضیح می‌دهند؛ در حالیکه در کابینه بوش باورها متغیر وابسته‌ای هستند که در پاسخ به محرک‌های محیط خارجی تغییر می‌کنند. این تغییر در باورها به عنوان سازوکارهای علی عمل می‌کنند که تغییرات سیاست خارجی کابینه بوش را بعد از ۱۱ سپتامبر تبیین می‌کنند.

کاربرد در حوزه امنیت بین الملل

در بخش چهارم کتاب تحت عنوان "کاربردها: حوزه امنیت بین الملل" که متشکل از فصول ششم، هفتم و هشتم است، کاربردهای تحلیل رمزگان عملیاتی در ارتباط با معماهای پژوهشی در حوزه مطالعات امنیتی مورد ملاحظه قرار می‌گیرد. آکان مالیچی در فصل ششم، کاربرد تحلیل بازیهای ذهنی (Subjective games) در پویایی روابط بین گورباچف و ریگان را تا انتهای جنگ سرد، بررسی کرده و اثرات فرایند یادگیری تجربی محرک‌های خارجی بر نظام باورها و اولویت انتخاب آن‌ها را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. براین اساس، تقابل و تعامل ریگان و گورباچف در سه مقطع زمانی مورد بررسی قرار گرفته و از تغییر بیش خصمانه به دوستانه (و بالعکس) این دو رهبر نسبت به یکدیگر سخن گفته می‌شود. این تغییر به دلایلی چند از جمله تغییر نوع نگاه این روسای جمهور آمریکا و شوروی نسبت به جهان رخ داده و با استفاده از شاخصهای ده گانه مورد سنجش قرار می‌گیرد. هیون فنگ در فصل هفتم با بررسی روابط راهبردی میان چین و تایوان در مقطع زمانی بعد از جنگ سرد نشان می‌دهد که چگونه تفاوت و شباهت میان تصاویر از خود و دیگران که بوسیله بازیگران اصلی در طول یک بحران بین‌المللی دریافت می‌شود در اتخاذ سیاست‌ها نقش دارند. در این میان تأثیرات نگاه بیشتر دوستانه، همکاری جویانه و خوشبینانه هوجین تائو رییس جمهور چین نسبت به چن شوئییان

رییس جمهور تایوان و نیز نقش دو عامل انتخابات داخلی و دخالت های آمریکا در مواضع این دو رهبر در خصوص استقلال تایوان از دو جنبه حقوقی و عملی بررسی می شود. فصل هشتم با نگرارش لازارسکا، شول و یانگ و با تمرکز بر ویژگی های ۲۳ تن از رهبران تروریستی، خصوصیات شخصیتی و تفاوت در باورها و رمزگان عملیاتی آنها نسبت به دیگر رهبران سیاسی (۶۵ نفر) را مورد ملاحظه قرار می دهد. یافته های تحقیق تفاوت در باورها و ویژگی های زبان شناسانه این دو گروه را تأیید می کند.

کاربرد در حوزه اقتصاد سیاسی بین الملل

نویسندگان در بخش پنجم تحت عنوان " کاربردها : حوزه اقتصاد سیاسی بین الملل"، تحلیل رمزگان عملیاتی را در حوزه اقتصاد سیاسی بین الملل اعمال می کنند. این بخش از فصل های نهم، دهم و یازدهم تشکیل شده است که هر یک مطالعه موردی حوزه و رویدادی ویژه را شامل می شود. کوپر دروری در فصل نهم استفاده از تحریم های اقتصادی به وسیله رؤسای جمهور آمریکا را بررسی کرده و به این نتیجه می رسد که در بازه زمانی بین سال های ۱۹۶۶ تا ۲۰۰۰، هرگاه که نگاه دوستانه رؤسای جمهور آمریکا نسبت به جهان و راهبرد همکاری جویانه آنها کمتر بوده؛ استفاده از ابزار تحریم اقتصادی بیشتر شده است. یافته ها نشان می دهد که متغیر باورهای رییس جمهور در مقایسه با متغیرهای داخلی (گرفتن ژست فعالانه بوسیله رییس جمهور برای مردم و یا منحرف کردن افکار عمومی از مشکلات داخلی) و متغیرهای بین المللی (بروز تنش با کشور مقابل)، اثرات معنی دار بیشتری در اتخاذ سیاست تحریم دارد.

متیو استیونسون در فصل دهم به بررسی اختلافات تجاری رؤسای جمهور آمریکا و کانادا و شاخصهای تأثیر گذار بر اتخاذ سیاستهای اقتصادی در هر یک از دو کشور می پردازد. یافته های نویسنده نشان می دهد که دیدگاههای سیاسی و انتخاباتی رؤسای جمهور، بیشترین نقش را در سیاست اقتصادی هر دو کشور دارد که این امر بر اهمیت نظام باورهای تصمیم گیرندگان اصلی، مهر تأییدی دوباره می نهد. کامرون تائیز در فصل یازدهم نیز با بهره گرفتن از تکنیک افعال در نظام زمینه ای به نقش رؤسای بانک های مرکزی ۹ کشور آسیای شرقی در حد فاصل بحران اقتصادی سالهای ۱۹۹۷ تا ۱۹۹۹ در مدیریت بحران های مالی این منطقه اشاره کرده و تأثیر رمزگان عملیاتی و باورهای مربوط به آن را بر رفتار سیاست خارجی دولت ها و نهادهای این منطقه مورد توجه قرار می دهد. یافته های این فصل نشان می دهد که باورهای روسای بانکهای مرکزی این کشورها بر پایه "فرهنگ کینزی- کانتی" بنا شده است که اساس آن را همکاری تشکیل می دهد. این فرهنگ در تقابل با "فرهنگ لاکلی کلاسیک و نئو

کلاسیک" برخاسته از تجویزات نهادهای مالی بین المللی قرار داشته و ثبات نرخ تبادل مالی را دنبال می کند؛ امری که از نظر اقتصاد جهانی بین المللی پذیرفته شده نبود. نویسنده با سنجش شاخصهای اول و ششم در خصوص این رؤسا و تعامل آنها با سه محیط بانک مرکزی کشور مورد نظر، سیستم سیاسی موجود در کشور و در نهایت نهادهای مالی بین المللی به این نتیجه می رسد که باور رؤسای بانک های مرکزی کشورهای مزبور به ذات همکاری جویانه جهان سیاسی، تأثیراتی مستقیم بر اقتصاد کلان ملی کشورهای مورد بحث بر جای گذاشته است.

سرانجام مارک شیفر واستیفن واکر در بخش ششم که فصل پایانی و نتیجه گیری است؛ آینده تحلیل رمزگان عملیاتی را به عنوان برنامه پژوهشی مورد توجه قرار داده و در مورد انواع مختلف ارتباطات نظری میان برنامه های پژوهشی بازیگر محور و برنامه های پژوهشی ساختار محور و تأثیر آن بر آینده سیاست های جهان بحث می کنند.

نقد و نظر

به طور کلی، کتاب از ساختار و محتوایی منسجم برخوردار بوده و افق هایی جدید را به روی دانش پژوهان حوزه روابط بین الملل باز می کند. نقطه قوت کتاب مطالعات موردی متعدد آن است که در حوزه های سیاسی متفاوت و مقاطع زمانی مختلف مورد بررسی قرار گرفته اند. از نقاط ضعف کتاب نیز می توان به آسیب های مربوط به روش مورد استفاده آن برای تحلیل داده ها اشاره کرد. افعال شفاهی مربوط به رهبران سیاسی کشورها به دلیل ماهیت کنش سیاسی از درجه اعتبار و اطمینان بالا برخوردار نیستند. ضعف دیگر در این خصوص می تواند از این قرار باشد که در برهه ای از زمانها، اظهارات بیان شده از سوی رهبران سیاسی به دلیل مقاصد خاص، رنگ فریب به خود گرفته و در نتیجه اعتبار داده ها مورد خدشه قرار می گیرد. از طرفی در برخی موارد اظهارات رهبران سیاسی؛ متن هایی از پیش تنظیم شده است که بوسیله بوروکرات ها و کارگزاران دولتی تهیه شده و نمایانگر باورهای قطعی سیاستمداران نیست. در پایان باید گفت همان گونه که نویسندگان اظهار داشته اند؛ برخی تفاوت ها در داده های مربوط به تکنیک افعال در نظام زمینه ای مربوط به اظهارات از قبل آماده شده سیاستمداران در مقایسه با اظهارات خود انگیخته و بدیهه آنها دیده می شود. البته این مسائل نباید موجب شود که پویایی و پتانسیل بالای روش تحلیل رمزگان عملیاتی در تبیین بسیاری از رویدادها نادیده گرفته شود.